



F356



E 9009959

Podrobni stavbni pogoji za nove stavbe.

§ 1.

Ko se je sklenila stavbna pogodba in se določil rok za začetek stavbe, izroči stavbno vodstvo podjetniku stavbišče. Stavbno vodstvo obkoli oberem stavbo po potrjenih načrtih ter označi višino pritličnega pōda na nepremičnih kolih.

Izročitev in obkolitev stavbe.

Omejitev stavbnih voglov se zgodi na ta način, da se od odra do odra potegnejo motvozi, posamezni zidovi pa se označijo s položenimi po tleh deskami.

Označena ravnina (višina) za pritlični pōd ostane merodajna za vse druge višine pri stavbi. Podjetnik mora torej paziti, da se ohrani dotična označba, dokler se poslopje zida.

O izročitvi ter o obkolitvi stavbe napravi stavbno vodstvo protokol (zapisnik), ki ga podpiše tudi podjetnik.

§ 2.

Vse za obkolitev stavbe in poznejše meritve potrebne delavce in vse potrebno orodje daje na razpolago podjetnik brez vsake odškodnine.

Delavci in orodje za omejitev (obkolitev) stavbe.

§ 3.

Ravno tako je dolžen podjetnik sezidati za stavbno vodstvo primerno in prostorno kolibo ter jo opremiti s potrebnim pohištvom. Takšna koliba mora biti nepremočno pokrita ter kurljiva. Tudi kurivo mora podjetnik dajati zastonj.

Koliba za nadzorovanje stavbe.

§ 4.

Stavbišče in skladišče za gradivo mora podjetnik zaplankati na svoj račun tako, kakor to zahtevajo kraj sam in pa policijski propisi.

Zaplankanje in zastraženje stavbišča.

Tudi je dolžen podjetnik skrbeti za varnost stavbišča vobče, posebej pa mora nastaviti zanesljive ljudi, ki stražijo kolibo vsega orodja in drugih priprav, potem materialij in izgotovljenih stavbnih del.

§ 5.

Kadar se stavba po § 1. izroči podjetniku in se stavbišče obkoli, se mora takoj pričeti z delom in dovažanjem gradiva.

Začetek zidanja ter dovažanje gradiva.

§ 6.

Od tega dne se mora stavbno delo tako nadaljevati, da je vsa stavba do pod streho, oziroma pokrita ter da se more do popolnoma dogotovljena in kolavdirana izročiti lastniku.

Rok, do katerega mora biti stavba dovršena.

Zidanje, enkrat začetno, se mora nadaljevati nepretrgoma ter poveriti se samo takim delavcem, ki so sposobni, da poslopje z ozirom na obsežnost in končni termin tudi dovršijo. Vse podrobnejše o tem ter kako naj se posamezna dela po vrsti opravijo, ima pravico določevati stavbno vodstvo in podjetnik je dolžen ravnati se po teh določilih.

§ 7.

Od začetka do konca stavbe vodi stavbno vodstvo svoj stavbni dnevnik.

Stavbni dnevnik (journal).

V ta journal se vpisuje vse, kar opravi podjetnik, posebno pa je ta knjiga pravomočen dokument za taka dela, ki ali niso izvršena po načrtu ali pa čijih veličina (masa) ter druge lastnosti se potem, ko je poslopje že dogotovljeno, ne da neposredno več dognati.

Semkaj spadajo predvsem:

- vse temeljne globočine, pri katerih se morajo tako tisti deli, ki ležijo v naravni zemlji kakor tudi tisti, ki ležijo v nasutini, z vsemi svojimi merami vpisati;

- b) eventualno zajemanje vode iz temeljnega zidovja z dostavkom, koliko je bilo treba za to delavcev in kako dolgo so delali po dnevi in po noči;
- c) temeljne brane vsakršne vrste;
- d) plošče za krajke in vse drugo obsekano kamenje, katerega velikost se po tem, ko je že vzdano, ne more presoditi;
- e) vsa dela po tehtnici (teži) z napovedjo posameznih kosov in njihovih mer, in sicer se mora teža označiti ne samo s številkami, nego tudi z besedami;
- f) vsa druga dela, ki jih ukaže stavbno vodstvo izvršiti, bodisi v režiji ali ki se spremenijo z ozirom na cenik ali proračun.

Kontrahent mora stavbni dnevnik podpisati ob vsakem sklepu. On ni samo upravičen nego tudi dolžen, vpisavati vanj svoje opomnje, kadar hoče, ker je po dovršeni stavbi čisto njegova stvar, da zaradi takih stavbnih partij, ki se ne morejo videti, katerih preračunitev pa mu ne zadostuje, razdere v svrhu preiskave dotični zid na svoje stroške in na svojo nevarnost.

§ 8.

Zidarsko delo.

Kopanje temelja. Temelj se mora kopati tako globoko, kakor to želi stavbno vodstvo z ozirom na kakovost zemljišča.

Ako bi krajevne razmere zahtevale širji temelj, kakor stoji v načrtu, mora to določiti stavbno vodstvo.

Postranske stene temelja se kopljejo navadno navpično in le takrat, kadar to zahteva stavbno vodstvo, tudi poševno v določenem kotu. Temeljno dno se mora zravnati vodoravno.

Ako je temelj globočji ali, če je zemlja sipka (rahla), se morajo strani dobro podpreti.

§ 9.

Posebne vrste temelji.

Ravno tako ima stavbno vodstvo pravico ukazati, če je treba, da se temelj betonira s hidravličkim ali portlandskim cementom — kakor tudi, da se napravi vsak drugačen temelj, ki je primeren krajevnim razmeram.

§ 10.

Zajemanje vode.

Ako se je morala iz temelja zajemati voda, mora se to izvršiti kot dninarsko delo in preračunati po enotnih za stavbo veljavnih cenah.

Voda se mora zajemati noč in dan neprenehoma, dokler je treba.

§ 11.

Nasipanje in planiranje.

Material, ki se je izkopal iz kletij in temelja, se ima porabiti po določenih proračuna in po naredbah stavbnega vodstva.

Kar je pri tem izkopavanju ostalo črne zemlje (rali), se mora zložiti (odložiti) poprej na tiste prostore, ki se mislijo nasaditi na zunanjem dvorišču z drevjem ali kjer se namerava narediti vrt.

Nasipanje, ki je potrebno pri stavbi, se mora vršiti za zidom ali zraven zida z največjo previdnostjo in v plasteh od 15 do 15 cm debelih. Zemlja se mora škropiti (namakati) in s kiji sphati.

To nasipanje se sme zvršiti šele potem, ko se je zidovje posušilo. Vse poškodbe, ki bi nastale vsled tega, povrne podjetnik.

§ 12.

Zid iz kamenja in opeke.

Kateri zidovi se imajo pri poslopju sezidati samo iz kamenja ali mešano z opeko ali pa samo iz opeke, to določuje proračun (troškovnik). Ravno tako določuje stavbno vodstvo, kako naj se omečejo posamezni zidovi, oziroma prostori. Stavbno vodstvo pa ima pravico, da spremeni tu pa tam kaj po svojem prevdarku.

§ 13.

Višina.

Višina temeljnih in kletnih zidov kakor tudi zidov vseh drugih nadstropij se mora z ozirom na § 1. določeno višino pritličnega podu natanko ravnati po merah, ki so zaznamovane v načrtu.

§ 14.

Zveza (sklad) gradiva.

Naj se zida s kamenjem ali z opeko, vselej treba strogo gledati na to, da je gradivo dobro zvezano med seboj ter da se podolžniki vrstijo z vezniki. Kadar se zida z lomljenim kamenjem, polaga se kamenje na naravno ležišče. Kadar so temeljni ali

drugi zidovi debelejši, ko se mora zaradi prevelikih stopnitev na širino zidati plastoma, ne smejo ležati te stopnitve nikoli podolgoma po zidu, nego mora biti poprek (počez) narejen izpušč ter zid dovršiti se od enega izpušča do drugega v popolni meri.

§ 15.

Posamezne plasti se morajo vodoravno izravnati. Tako na naravno kakor navpično črto vseh zidov se mora pri zidanju strogo paziti. Opeka se mora, predno se zazida, vselej dobro namočiti in pomesti, predno se poklada nanjo malta (mort). **Izravnavna in lega plasti (redí, vrst).**

§ 16.

Pri opečnem zidu ne smejo biti skladi (spahi, stiki) med posameznimi plastmi (vrstami, redmi) višji ko 8 mm, pri zidu z lomljenim kamenjem pa ne višji ko 13 mm. **Skladi za malto (mort, spahi, stiki).**

Vse votline pri zidu s kamenjem (kamnitem zidu) se morajo zagozditi (izpolniti) z enakim materialom.

Ob takih opečnih zidovih, ki se zamažejo, se morajo postaviti skladne letve in na teh se zaznamujejo plasti vstevši po 8 mm za sklade.

Stavbnemu vodstvu je dano na izbero, da postopa tako tudi pri zidovju, ki se omeče, ako plasti ni treba napraviti vodoravno.

§ 17.

Oboki se morajo sezidati po stavbnih pravilih na ogrodju z največjo natančnostjo. Ne smejo biti ne trebušasti ne vegasti ter morajo biti dovolj debeli. **Oboki.**

Ogrodje mora biti tako narejeno, da more polagoma odnehati (popustiti, odjenjati).

§ 18.

Za vse okrajke pri stavbi napravi stavbno vodstvo risbe v naravni velikosti. Po teh risbah, od katerih se podjetnik ne sme oddaljiti, mora narediti šablone, ki jih pregleda stavbno vodstvo. Šele, ko so risbe odobrene, se smejo uporabljati. Ako stavbno vodstvo hoče potem, ko se je del okrajka že izvlekel, šablono spremeniti, je dolžen podjetnik ustreči, ne da bi zahteval zato kake odškodnine. **Okrajki**

Za glavne okrajke se morajo šablone okovati z železno pločevino, za manjše okrajke pa zadostujejo šablone iz trdega lesa. Letve, po katerih teko šablone, morajo biti oskobljene.

§ 19.

Za kamnito stavbo se sme uporabljati samo trdo, obdelano in dovolj veliko kamenje, ki ne razpada in se ne omehčava ter ki se dobro veže z malto. Kakšno kamenje naj se rabi za to ali ono stavbo, o tem pa ima razsoditi še posebej stavbno vodstvo, čigar beseda je tudi v tem oziru podjetniku merodajna. **Kakšno bodi stavbno kamenje.**

Tisto porabno kamenje, ki nima ravnih lomnih ploskev, se mora pred zidanjem zastonj obdelati, to je, vsi ostri robovi (rogliji) se morajo odbiti in strani zravnati, da kamen dobro leži.

§ 20.

Za opečni ali mešani zid se sme rabiti samo čisto izdelana in popolnoma izžgana, zvoneča opeka najboljše kakovosti. **Opeka za zid.**

Podjetnik ne sme rabiti nobene opeke, ki je ni poprej preiskalo in za uporabno spoznalo stavbno vodstvo.

§ 21.

Da se doseže enaka zveza v opeki, dolžen je podjetnik rabiti samo enako in zakonito določeno opeko. Ako bi se stavbnemu vodstvu potrebno zdelo, za posamezne dele zidovja uporabiti opeko posebne vrste in nenavadne velikosti, mora tako opeko preskrbeti podjetnik ter zadovoljiti se z doplačilom, ki se bo uradoma dognalo.

§ 22.

Za ozke, okrogle dimnike se uporablja ali posebna takozvana dimniška opeka, ali pa se mora navadna zidna opeka obtolči tako, da se prilega okroglemu dimniku ter se obzida okoli lesenega nalašč v ta namen postavljenega 11 m dolgega cilindra, katerega premer je enak širini dimnikovi. **Opeka za dimnike.**

Od znotraj se mora vsak dimnik čisto ometati, zato da so njegove stene gladke in da more dim lahko uhajati ter da se da lahko snažiti.

§ 23.

Opeka za tlak.

Za morebitno tlakovanje v pritličju z opeko, če za to proračun (troškovnik) ne propisuje posebne opeke, uporablja se navadna opeka, ki pa mora biti najboljše vrste ter posebno trda.

V višjih nadstropjih, zlasti pod streho, pa se rabi samo tlačena opeka, ki mora biti tenka in zato lahka.

§ 24.

Malta (mort).

Malta za zid se mora pripraviti po tistih zmesnih razmerah, ki jih smatra stavbno vodstvo s poskusom za najprimernejše. Kakšno stopinjo tekočine naj ima, to se ravna po tem, za kaj se bo malta rabila. Malta se sme delati samo iz sveže žganega, dobro gašenega in v jamo spravljenega ter brez kep stopljenega apna, ki ga nista pokvarila niti zrak niti moča, ki trdno veže in ki obstoji iz peska od tujih primesi očiščenega, dovolj ostrega ter kolikor mogoče enakozrnatega.

Pesek neenakega zrnja se mora, predno se rabi, presejati skozi žično mrežo, čije zanke (luknjice) morajo biti namenu, za kateri bo služil pesek, primerne.

Za kamniti zid se napravi malta iz debelozrnatega, za opečni zid pa iz drobnozrnatega peska. Istotako mora biti malta za oboke in ometavanje trstične pletenine na stropu ter za omete sploh iz drobnozrnatega peska.

Ako eno samo presejanje skozi mrežo ne zadostuje, mora se pesek presejati po večkrat, dokler ni pesek dovolj droben. Malta se mora skrbno mešati in rabiti se sme samo, dokler je sveža.

§ 25.

Cement.

Kjer je za zidanje ali omet ukazano cement, mora biti ta drobno zmlet in v nepokvarjenem stanju. Rabiti se sme vselej samo sveže napravljen (mešan).

V kakem razmerju naj se meša cement s peskom ali s kako drugo sestavino, o tem odločuje poskušnja, ki jo je napravilo stavbno vodstvo, in po tem se je podjetniku ravnati.

Tlakovi ali zidovi, pri katerih naj se rabi cement, se morajo, ako so suhi, namočiti, pa tudi naliv cementne malte se mora zmakati, da ostane vlažen in da se prehitro ne posuši, da ne razpoka in da ne prepušča vode.

Podjetnik mora povedati, odkod dobiva cement za betoniranje ter mora predložiti stavbnemu vodstvu vzorce.

Ako bi ti vzorci stavbnemu vodstvu ne bili všeč ali če bi cement, iz katerega se dela beton, ne bil primeren, ima stavbno vodstvo pravico ukazati podjetniku, da jemlje cement od drugega.

Za shrambo cementa se mora postaviti solidna koliba.

Stavbno vodstvo si pridržuje pravico, da dostavljeni cement dan na dan samo prekuša, ne da bi bil podjetnik oproščen prevzete garancije, ako bi stavbno vodstvo slučajno kdaj opustilo to nadzorovanje. Za vzorce cementa podjetnik nima pravice zahtevati plačila.

Kako se ima beton mešati, o tem določa proračun (troškovnik).

Gramoz, ki se meša s cementom, kakor tudi pesek, mora biti brez tujih primesi, zlasti ne sme biti v njem nič glinaste zemlje; zato se mora, predno se začne mešati, očistiti z vodo.

Pesek se meša s cementom suh.

Ko se je pesek in cement dobro zmešal z lopato, dodaje se gramoza ter se tudi to vse skupaj zmeša. Med mešanjem se beton poliva z vrčem, ki ima dulec, dokler dobi vsa zmes enakobarvo. Sicer pa se treba brezpogojno ravnati po navodilih stavbnega vodstva. Beton se ima polagati v plasteh ter z železnimi tolkači vphati. Brž ko se začne cement vezati (sesedati) se mora beton primerno namakati (zmakati).

Kadar se betoniranje nadaljuje na že utrjenem betonu, se mora obstoječa plást poprej skrbno osnažiti, z vodo politi in napikati ter vsa ploskev z novo, svežo, cementno malto prevleči. Paziti je, da se ves pripravljeni material vsak večer porabi. Beton ali mort, ki je ležal dalje časa v dotičnih ponvah ali na podéh, kakor tudi cement, ki je prišel v dotiko z vodo in ki se je že sprijel, se ne sme nikakor več rabiti in se mora s stavbišča odstraniti.

Kar se tiče mešanja betona, glej odlok c. kr. ministerstva za notranja dela, 15. novembra 1907, št. 37.295.

§ 26.

Omet, belitev in barvanje zidu.

Zid se mora ometati enakomerno in potem čisto zgladiti. Notranje strani se nato trikrat čisto pobelijo in po navodilih stavbnega vodstva pobarvajo; zunanje pa se s kako barvo ali cementom, kakor to določi stavbno vodstvo, najprej podbarvajo (grundirajo) in potem pobarvajo. Predno se zid omeče, mora se počakati, da se popolnoma posuši. Ometavanje okraskov se izvrši po ukazih stavbnega vodstva.

§ 27.

Pri rogoznicah se mora pribiti dobro izžgana žica z žrebljički, ki so po 15 cm drug od drugega narazen; posamezne rogoze pa ne smejo biti položene več ko kvečjemu po 1 cm druga od druge.

Rogoznica se mora ometati ali z zidarsko žlico ali pa z letvo prevleči in to popolnoma gladko. Pobeliti se mora rogoznica dvakrat.

Rogozovina.

§ 28.

Oboki in posebno stropovi se morajo posipavati s suhim materialom, namreč s prodnatim peskom ali s solitarja prostim sipom.

Ravno tak material se rabi pri nasipanju pritličnih prostorov, pod katerimi ni kletij, posebno pa pod lesenimi stropovi.

Glina ali ilovka se ne sme nikoli primešavati nasipu.

Nasip za pôde.

§ 29.

Kamniti tlak mora obstajati po proračunu iz neenakih obklesanih kamnitih kock, iz loinljenega ali tudi prodnega kamenja najtrše vrste, ki se polaga na trdno gramozno podlago v pesku, ki se med seboj močno (tesno) veže in dobro sphe (stlači).

Špranje (stiki, skladi) se morajo zravnati z drobnim peskom in ves tlak se mora posipati s peskom, 2 cm na debelo.

Tlakovanje v pesku.

§ 30.

Vsi tlakovi, ki se polagajo v notranjem delu stavbe, pa naj bodo iz kamenja, kamnitih plošč ali opeke, morajo se delati na suhi sipovi ali peskovi podlagi v apnu tako, da malta ne more premakati v spodnje dele stropa. Malta, ki se rabi v ta namen, torej ne sme biti preredka, nego mora biti kašasta. S takim mortom se morajo vsi stiki poprej dobro očiščeni (izpraskani) od zgoraj namazati.

Adjustirane enotne cene pa določujejo ali naj se tlakovanje izvrši v premih ali v diagonalnih stikih.

Tlakovanje v apnu.

§ 31.

Postavljanje kamnoseškega dela se mora pri tistih kosih, ki so preračunjeni po kubični meri, vršiti s pomočjo zatrčev (Kreppen); sploh pa se opravi to delo, ako zidanje tega že poprej ne zahteva, še le potem, ko so se stropovi posipali. Postavljati se smejo samo taki kosi s čistimi robovi, ki so brez vsakega pogreška, zato pa se mora strogo paziti, da se robovi ne pokvarijo ali ne odbijejo.

Kamnoseška dela preračunjena po ploskveni ali podolžni meri se morajo polagati (postavljati) tako skrbno, da se ohranijo nepoškodovana ter da morejo služiti na svojem mestu kakor to zahteva stavba.

Postavljanje kamnoseškega dela.

§ 32.

Odri morajo biti popolnoma trdni ter zavarovani s pokončnimi tramovi.

Podjetnik se mora ravnati po ukazih stavbnega vodstva.

Odri.

§ 33.

Vse obstoječe propise, ki govorijo o čuvanju javne varnosti pri stavbah, mora podjetnik natanko izpolnjevati.

Ravno tako je dolžen sam pobrigati se, da takšne morebiti potrebne korake stori pristojna oblast.

Varnostne naredbe.

§ 34.

Kamnoseška dela.

Vsa k stavbi potrebna kamnoseška dela morajo biti iz trdega, finožrnatega kamenja kakor tudi iz tiste vrste kamenja, ki je zaznamovan v proračunu (troškovniku).

Vrsta kamenja.

§ 35.

Vsak posamezen kamen mora imeti mero, ki jo natančno predpisuje proračun in ne sme biti zamazan ne z zamazko niti ne sme imeti razpoklin.

Kamenje s takimi hibami ni za rabo.

Kakšno bodi kamenje.

§ 36.

Podboji pri vratih in oknih kakor tudi vse drugo gladko kamenje in stopnice, potem zareze (falzen) okrajki in okraski se morajo narediti natanko in čisto po merah in risbah, ki jih določa stavbno vodstvo.

Natančno delo.

§ 37.

Popravila pri kamnoseških delih.

Vsa popravila pri stavbnem kamenju, zabijanje lukenj za sponke (skobe, spojke) in zatrče, potem vsa popravila pri postavljanju kamenja so že vračunjena v enotni ceni in podjetnik ne dobi zato nobene posebne odškodnine.

§ 38.

Doprava zadostnega števila kamenja.

Kamnosek mora imeti toliko pripravljenega materiala, da se zidanje zaradi tega ne pretrga. Zato je podjetnik dolžen predvsem, da ima na stavbišču zmerom dovolj in o pravem času izgotovljenega kamnoseškega materiala, da se more s postavljanjem kamenja na vsej stavbi brez zamude nadaljevati.

§ 39.

Tesarska dela.

Stavbni les.

Podjetnik mora ves za stavbo potrebni les že v začetku zidanja spraviti popolnoma v suhem in dobrem stanju na kraj, ki ga določi stavbno vodstvo ter ga po pogojenih merah obtesati dati. Podjetnik mora stavbni les zložiti tako, da lahko veter skozi piha ter ga pokriti, da ostane do uporabe suh.

§ 40.

Jamstvo za stavbni les.

S tem, da prevzame podjetnik les za stavbo, še nikakor ni odvezan jamstva, ki je določeno v paragrafih splošnih stavbnih pogojev, nego mora ves les, kar se ga je pokvarilo med stavbo in v naslednjem jamstvenem času, zamenjati z dobrim in poravnati vse iz tega izvirajoče stroške iz svojega žepa.

§ 41.

Kakšen bodi stavbni in rezani les.

Ves stavbni les mora biti pozimi posekan, suh, zdrav in ravno rasel; odrgnjen les se ne sprejme.

Ravno tako mora biti rezani les suh ter mora imeti predpisano debelost.

Vrhu tega morajo biti deske in plohi ravni in spahnjeni, brez špranj in lukenj ter kolikor mogoče brez grč in svrži.

§ 42.

Stropniki (stropni tramovi).

Na les, ki je namenjen za stropove, se mora posebno paziti. Ravno tako na les, ki leži na zidu ali ob zidu.

Tramovi morajo biti predvsem popolnoma suhi in brez beline ter z gostimi letnimi krogi. Vsako slabo bruno se mora na ukaz stavbnega vodstva zamenjati z dobrim. Dokler je tak les vsled doliva ali dežja moker, se ne sme polagati ali zazidavati v zidovje. Šele, kadar je stavba pod streho in se vidi, da ne prepušča mokrote, se sme les porabiti po stavbnih določbah.

Tramovi se polagajo na zidovje tako, da ostanejo konci še 2 cm oddaljeni od zidu, da more zrak dospeti do njih.

Ti zračni prostori morajo ostati prosti tudi, kadar se stropovi nasipavajo ter se izpolnijo na rahlo z opečnimi šibrami.

Sicer pa se mora podjetnik zastran tramovja sploh in vzdavanja tramovja posebej natanko ravnati po navodilih stavbnega vodstva.

Lesovje se med zidanjem ne sme onesnažiti z malto ter se ne smejo nanj polagati mokre ali vlažne reči.

§ 43.

Streha, vez, strešina, ostrešje, strešnik.

Streha se mora postaviti natanko po potrjenih črtežih. Vse lesne vezi (vezave) se morajo napraviti pravilno in dolbine ne smejo biti preglboke, tako da se čepi dobro prilegajo.

Strešnik se mora sestaviti med zidanjem tako, da se lahko postavi, ko je zidovje do potrebne višine dovršeno.

§ 44.

Podboji.

Podboji morajo imeti potrebne rame ter morajo biti narejeni iz izsušenega lesa.

§ 45.

Dvigala.

Zidarski oder sme sicer tesar porabljati, vendar je dolžen za dviganje stavbnega lesa postaviti še svoje neobhodno potrebne naprave na svoje stroške.

Ravno tako si mora vse za svoje delo potrebno orodje priskrbeti sam, ne da bi smel zato zahtevati kako odškodnino.

§ 46.

Krovska dela.

Skril se sme rabiti za streho samo angleški, vijoličasto-rudečkasti. Skril ne sme vsesavati vode niti ne sme razpadati; biti mora toliko trd, da ga toča ne razbije. Ploščice ne smejo biti ne premale, ne prevelike.

Podjetnik mora, predno začne streho kriti, predložiti vzorce skrila stavbnemu vodstvu, in le s tistim sme kriti, ki ga stavbno vodstvo odobri.

Kakšen bodi skril.

§ 47.

Skrilova streha mora biti taka, da ne prepušča vode, pa naj še tako dolgo dežuje, naj piha še tako hud veter med nalivom, ali naj se topi sneg.

Zato mora podjetnik izbrati vselej najboljše vrste skril ter najeti najspretnejših krovcev.

Nepremočljivost strehe.

§ 48.

S skrilom je kriti tako, da se posamezne ploščice med seboj najmanj za 8 cm pokrivajo.

Pri kritju treba paziti, da smeri vrst ne znašajo več nego 45° proti smeri poslopja, zato, da leži diagonala ploščic, kolikor mogoče po nagnitvi strehe in da voda ne more prodirati skozi špranje. Vrste morajo med seboj po celi strehi teči vzporedno.

Kakšno bodi delo.

§ 49.

Kritje robov, žlebov, končnic in zaključnih pasov, potem slemen s pocinkano pločevino spada sicer med kleparska dela, vendar je krovcec, ki krije s skrilom (s skriljem) dolžen skrbeti za to, da se njegov material popolnoma (tesno) strinja s pločevino. Isto velja pri napravi strešnih oken.

Sleme, robovi, žlebovi, kapi, zaključni pasovi in strešna okna.

§ 50.

Predno se začne kriti s skriljem, mora biti opaž iz desak popolnoma suh.

Vse špranje i. t. d. v opažu mora krovcec naznaniti stavbnemu vodstvu, da jih da zadelati (popraviti), dokler je čas.

Opaž z deskami.

§ 51.

Kadar dežuje ali je mraz, kadar leži slana, sneg ali led na opažu, se ne sme pokrivati.

Neugodno vreme.

§ 52.

Streha se pokrije s skriljem takoj, ko je opažena z deskami. Delo naj opravijo taki krovci, ki ga dovršijo, dokler je vreme še ugodno.

Delo naj se opravi o pravem času.

§ 53.

Za vso škodo, ki bi utegnila nastati vsled zakasnelega (zapoznelega) ali slabega krova na stavbi ali vsled tega, če se hibe niso ročno popravile, je odgovoren podjetnik. Ako bi ostal krov nedovršen in bi stavba potrebovala kako drugo streho, ima stavbno vodstvo pravico postaviti streho za silo na podjetnikove stroške.

Odgovornost.

§ 54.

Vse pogreške, ki bi nastali na skrilasti strehi v času, dokler traja jamstvo, mora podjetnik takoj popraviti.

Ako bi poprava sama ne zadostovala, morajo se vse tiste ploskve, ki so pokvarjene (skažene), pokriti, če treba s čisto novim materialom.

Poprava pogreškov.

§ 55.

Kleparsko delo.

Na skrilnati strehi mora klepar dimnike, slemena, robove in žlebove s pločevino tako zavarovati, da more krovcec streho s skriljem popolnoma pokriti.

Pločevina mora biti mehka, nerazpokljiva, pocinkana, in podjetnik mora pred delom predložiti vzorce.

Pločevinski listi za robove in žlebove morajo biti tako široki, kakor jih predpisuje proračun (troškovnik), ter se morajo z dolgimi kvekastimi žreblji, ki imajo dolge glave, pritrditi na konjice.

Dela pri skrilnati strehi.

Podjetnik je dolžan prepričati se, še predno se streha pokrije, če je pločevina dobro pritrjena, tudi mora biti zveza s streho dobra, da ne more premakati, sicer bi moral podjetnik na svoje stroške vso streho nanovo prekriti.

§ 56.

Druge pločevinaste strehe.

Pločevina mora biti enakomerno debela, gladka, ne sme se luščiti, biti mora brez mehurjev in razpok.

Na stavbišče se mora spraviti v celih plasteh, da jih pregleda stavbno vodstvo in se prepriča, če ima primerne dimenzije in da je zanesljive kakovosti.

Za pritrditev pločevine se morajo uporabljati dobro pocinkani žreblji.

§ 57.

Strešne in pokončne cevi.

Strešne cevi se morajo napraviti, kakor to zahteva proračun ter biti obrobljene z 6,5 mm močnimi železnimi paličicami.

Železne kljuge za pritrditev strešnih žlebov ne smejo tehtati manj nego 0,84 kg in ne smejo biti več ko 1 m druga od druge oddaljene.

Predno se pritrdijo, se morajo napleskati z minijem in potem prebarvati s srebrnosivo oljnato barvo.

§ 58.

Stoječe cevi je narediti iz 1,9 m dolge cinkove pločevine po normah proračuna in to tako, da se više stoječe cevi vtikajo po 13 mm globoko v spodnje. Stik mora biti spojen tako, da ne prepušča vode.

Kljuge, ki držijo cevi, morajo imeti sklep, da se more pokvarjena cev po potrebi popraviti.

§ 59.

Poprava pomanjkljivosti.

Vse hibe, ki se pokažejo v času, ko traja jamstvo, se morajo popraviti in če zahteva stavbno vodstvo, mora se slabi material zamenjati z boljšim. Tudi za tiste pomanjkljivosti, ki bi se pokazale vsled zapoznelega dela, je podjetnik odgovoren in stavbno vodstvo sme vsako zapoznelo delo izvršiti dati na podjetnikove stroške.

§ 60.

Mizarsko delo.

Kakšen bodi les.

Za mizarska dela se mora rabiti posebno zdrav, čist, negrčav in popolnoma suh les.

§ 61.

Vrata in okna.

Pri vratih in oknih veljajo v proračunu postavljene mere za notranjo svetlobo, zato se morajo razne debelosti lesa vračunati v dotične mere. Isto velja pri spodnjih vratnih okvirjih (podbojih), ki služijo vdolanemu opažu za podlago.

§ 62.

Kako debel mora biti sploh ves stavbni les, o tem govori proračun. Ti predmeti se morajo, kadar se zdi potrebno, predočiti še z risbami ali vzorci, po katerih se mora ravnati mizar.

Polnila vrat, obkladi in sploh vse zveze z zarezo in peresom se morajo, predno se sklopijo, po naročilu stavbnega vodstva dobro namazati z oljnato barvo.

§ 63.

Vsak oknov okvir (podboji) in k njemu spadajoča okna (oknova krila) morajo biti zaznamovana z vsekano številko, da se posamezni kosi ne zamenjajo in da se lože vjemajo.

§ 64.

Pôdi.

Pôdi se morajo polagati na lego, čije jakost predpisuje proračun (troškovnik).

Podnice morajo biti iz mehkih gladkih desak brez grč in se morajo polagati cele po vsej dolgosti sob.

Ako to ni mogoče, mora se pôd položiti tako, kakor želi stavbno vodstvo.

Deske se morajo polagati natančno horizontalno, drugače je podjetnik dolžen vse delo nanovo napraviti.

§ 65.

Ravnotako solidno se mora polagati pôd iz enakih desak in parketni pôd po določbah proračuna.

§ 66.

Vsako delo, ki ni narejeno po navedenih paragrafih natančno in solidno, odklanja stavbno vodstvo ter se mora po pogodbi izvršiti. **Popravilo hib.**

§ 67.

Ako se les zverži ali skrči, pa naj se to zgodi, ker je bil material premalo izsušen ali pa napačno obdelan, kriv je podjetnik. V takem slučaju pa ni dovolj, če se slabi les popravi, nego o tem odločuje stavbno vodstvo, kaj je storiti: ali se naj zamenja ves material ali pa naj se samo pokvarjene partije popravijo.

Za take poprave ne dobi podjetnik nikakšne odškodnine, nego je dolžen roko-delce, ki bi pogreške popravljali, še iz svojega poplačati.

§ 68.

Kovaško in ključavničarsko delo. Dobava ulitega železa in traverz.

Vse k stavbi potrebno kovano ali valjano železo, kakor tudi ves h kovaškim in ključavničarskim delom potrebni material mora biti iz dovolj vlečnega in brezhibnega železa. Ulito železo mora imeti ostro robato obliko, biti mora mehko in brez mehurjev. Kovana ali valjana železnina ali pločevina bodi dobra, elastična in kolikor mogoče trdna. **Kakšen bodi material.**

§ 69.

Kdaj, v katerih slučajih, naj se železnina preskuša z ozirom na absolutno ali relativno trdnost in kako naj se vrši ta preskušnja, o tem določa stavbno vodstvo. Vse v ta namen potrebne priprave ima preskrbeti podjetnik zastoj.

Navadno se prepriča stavbno vodstvo, če je železnina dobra ali ne, s tem, da posamezne kose sem in tja upogiblje ali pa s kladivom tolče. Notranjo kakovost pa preskuša, da kak kos prelomi . . .

Slabo izdelane ali iz slabega železa obstoječe kose stavbno vodstvo odklanja in jih ukaže s tistimi vred, ki pri preskušnji niso obveljali, zamenjati s primernimi kosi.

§ 70.

Vseh v proračunu, v črtežih in detailnih risbah zaznamovanih mer pri železnini se treba natančno držati. Ako bi se pri teži prekoračilo za 5%, podjetnik ne bi dobil nikakšne odškodnine. Ako pa bi bila teža kakega gradiva manjša od teže, ki je označena v proračunu, potem se, če stavbno vodstvo ložjega gradiva ne odkloni, jemlje v račun samo realna (resnična) teža. **Mere in teže.**

§ 71.

Vijaki in matice se morajo vrezati v enakomernih vijugah.

Vijaki in matice.

§ 72.

Palice pri okenskih mrežah se morajo natanko razdeliti in narediti po risbah, ki jih sestavi stavbno vodstvo. Zakovati se morajo čisto in trpežno. **Mreže na oknih.**

§ 73.

Kurentni meter vsake traverze mora imeti predpisano težo, profili pa morajo imeti primerne dimenzije. **Traverze.**

§ 74.

Pri vseh rečeh, ki se tehtajo, mora podjetnik izkazati tehtni list, na katerem je zaznamovano: **Tehtni list.**

- a) stavba, za katero velja dostavka in
- b) število dimenzije in teža za vsako delo posebej.

Predno se železnina začne uporabljati, se mora iztehtati in potem mora stavbno vodstvo na dotične tehtne liste zapisati številko, pod katero je vsak posamezen kos zabeležen v stavbni knjigi z vsemi težami in označbo kosov z besedami.

§ 75.

Okovi na vseh vratih in oknih se morajo pritrditi s potopljenimi vijaki. Takisto se morajo vsi posamezni železni kosi poglobiti v les. **Okovi za vrata in okna.**

Posamezne okove našteva proračun. Stavbno vodstvo izbere vzorce, katere sme rabiti podjetnik. Ti vzorci okovov se shranijo v stavbni pisarni, dokler niso pri njih

narejeni okovi sami. Razume se samo ob sebi, da sme podjetnik rabiti le take okove, ki so narejeni natančno po vzorcu.

Na vratnih ključih se mora vpiliti sobna številka.

§ 76.

Peči iz ulitega železa.

Za peči iz ulitega železa mora dati stavbno vodstvo v pravem času risbe ali pa ilustrirane cenike tistih tovarov, pri katerih se mislijo kupiti peči.

Te peči se imajo dostaviti z vsemi k njim spadajočimi rešetkami, kurilnimi in pepelnimi vratci, cevmi za dim in to po § 74. s tehtnimi listki.

§ 77.

Pleskarska dela.

Kakšen bodi material.

Vsi predmeti, ki se imajo prepleskati, se morajo najprej očistiti, zakitati in potem z redkotekočo oljnato barvo, še predno so ti definitivno sestavljeni, podbarvati. Kadar so popolnoma suhi, pa se napleskajo po dvakrat z dobro in fino oljnato barvo.

Za tako barvo se jemlje samo iz zrelega zrnja (semena) iztisnjeno laneno olje in star firnež.

Za biserno ali srebrno barvo se ne sme jemati svinčena ali cinkova belina.

Barva mora biti tista, ki jo zahteva troškovnik. Spremeniti se sme samo z dovoljenjem stavbnega vodstva.

Ako to želi stavbno vodstvo, se morajo belo popleskana vrata ob ključavnicah in kljukah pobarvati (obrobiti) s sivo barvo in zaznamovati zgoraj s številkami.

§ 78.

Poprava pogreškov.

Popleskanje se mora izvršiti tako skrbno, da se ne zamažejo stekla.

Ako pa bi se kaj takega vendar zgodilo, potem mora podjetnik dotična steklarska dela sam (očistiti) osnažiti na svoje stroške, če treba, tudi steklo zamenjati.

§ 79.

Ako bi se pri pleskarskem delu (na popleskanem predmetu) pokazale proge ali pa, če bi, dokler traja jamstvo, barva požoltela ali potemnela, morebiti se celo odluščila, potem mora vse to popraviti na svoje stroške podjetnik.

§ 80.

Steklarska dela.

Kdaj se delo začne.

Šipe se začno devati v okna, kadar to želi stavbno vodstvo.

§ 81.

Kakšen bodi material.

Šipe morajo biti takšne, kakoršne kažejo zapečateni vzorci, ki jih je moral predložiti podjetnik, ko je bila sklenjena pogodba in to po 2,5 mm debele, potem bele in čiste, to je brez „očij“, mehurjev, prog in tudi ne vegaste.

Za ustavljanje šip se sme rabiti samo trpežna zamazka iz lanenega olja.

§ 82.

Kako naj se izvrši delo.

Šipe se v okna ne smejo pretesno vstaviti, da ne pokajo. Ako bi se to zgodilo, dolžen je podjetnik nove šipe ustaviti na svoje stroške.

§ 83.

Začasno prevzetje dela.

Ko so šipe vstavljene v okna, morajo se osnažiti, potem se okna nataknejo in prevzame jih steklar.

Kadar jih prevzame steklar, ni več odgovoren zanje podjetnik, ako bi se kaka šipa potrla.

Dokler pa traja čas jamstva za steklarska dela, mora podjetnik izvršiti vsa popravila, ki so potrebna, če se kako delo ni napravilo tako kakor treba.

§ 84.

Pečarska dela.

Material.

Peči morajo biti iz dobro položčenih celih pečnic, ki se morajo postavljati v glino (ilovko) ter zvezane biti med seboj z žico. Vse pečnice morajo biti enake barve.

§ 85.

Stavbno vodstvo da zakuriti peči za poskušnjo, da se prepriča, če so dobro postavljene in če so vsi drugi sestavni deli primerni. Podjetnik sme te kuritve nadzorovati, da vidi, če se je kurilo previdno.

Kuritev
za poskušnjo.

Ako pri teh kuritvah za poskušnjo kaka peč počí, dolžen je podjetnik postaviti novo na svoje stroške kakor tudi nadomestiti vse druge nerabne sestavne dele s porabnimi.

§ 86.

Ako se v času jamstva pokažejo pri pečeh kakršnekoli hibe, dolžen jih je podjetnik popraviti na svoje stroške, če je teh hib krivo površno pečarsko delo.

Kako se
popravijo morebitne hibe.

§ 87.

Strelovodi.

Strelovodi se morajo napraviti natanko po navodilih troškovnika.

Brez dovoljenja stavbnega vodstva ne sme podjetnik v tem oziru ničesar spremenjati. Osti se morajo v zmislu troškovnika napraviti iz platine in oviti z dobro odvodno žico.

Postaviti strelovode na streho je dolžen podjetnik.

§ 88.

Vodnjaki.

Vodnjak se mora kopati tako globoko, da začne pritekati voda, ki je mora biti ob vsakem letnem času dovolj. Zato naj se kopljejo vodnjaki samo, kadar stoji podtalna voda najnižje.

Brana mora ležati najmanj 1'58 m pod vodo, ki stoji v vodnjaku najnižje.

Ako bi v dokončanem (dozidanem) vodnjaku vode primanjkovalo, ker se ni delalo pravilno, potem je dolžen podjetnik vodnjak na svoje stroške poglobiti in tudi med kopanjem vodo dostavljati na svoje stroške.

§ 89.

Izgotovljeni vodnjak prevzame stavbno vodstvo le takrat, če funkcijonira pravilno in lahko ter daje pri vsakem dvigu dovolj vode.

Ako bi bile v času, ko traja jamstvo, potrebne kakšne poprave, morajo se te izvršiti čimprej in to v 24 urah po ukazu.

Podjetnik mora torej gledati, da ustreže takim zahtevam stavbnega vodstva natanko, sicer bi se moralo pokvarjeno delo popraviti na njegove stroške.

§ 90.

Osnažitev in izročitev stavbe.

Kadar je novo poslopje dovršeno, mora dati podjetnik vsa okna, vrata, vse pòde in druge predmete, ki so se med zidanjem onesnažili, osnažiti, potem pa tudi odstraniti s stavbišča ves sip, vse gradivo in vse orodje. Nato izroči stavbnemu vodstvu poslopje.

K M

F 356



9009959

COBISS

Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through. Some words like 'Kadar', 'Kobal', and 'Kobal' are faintly visible.